

opusdei.org

TEMA 24 (1).

Bolniško maziljenje

Smrt in bolezen moreta in morata biti za kristjana sredstvo posvečevanja in odreševanja s Kristusom. Pri tem je v pomoč bolniško maziljenje.

9. Dec. 2013

1. Bolniško maziljenje, zakrament odrešenja in ozdravljanja

Narava tega zakramenta

Bolniško maziljenje je zakrament, ki ga je postavil Jezus Kristus, na kar nakazuje Markov evangelij (prim. *Mr* 6,13), in ga je vernikom priporočal ter oznanjal apostol Jakob: »Če je kdo med vami bolan, naj pokliče starešine Cerkve in naj nad njim molijo ter ga v Gospodovem imenu pomazilijo z oljem. In molitev vere bo rešila bolnika in Gospod ga bo okrepil; če je storil grehe, mu bodo odpuščeni« (*Jak* 5,14-15). Živo izročilo Cerkve, ki se odseva v besedilih cerkvenega učiteljstva, priznava ta obred, ki je posebej namenjen tolažbi bolnikov in njihovemu očiščenju od greha ter njegovih posledic, kot enega izmed sedmih zakramentov nove postave.^[1]

Krščanski smisel trpljenja, umiranja in priprave na dobro smrt

V obredniku bolniškega maziljenja je smisel človekove bolezn, njegovega

trpljenja in smrti opisan v luči božjega odrešenjskega načrta, oz. natančneje v luči odrešilne vrednosti trpljenja, ki ga je nase vzel Kristus, utelešena Beseda, v skrivnosti njegovega trpljenja, smrti in vstajenja.^[2] *Katekizem katoliške Cerkve* govori o tem na podoben način: »S trpljenjem in smrtjo na križu je Kristus dal trpljenju nov smisel: odslej nas more upodobiti po njem in nas zediniti z njegovim odrešenjskim trpljenjem (*Katekizem*, 1505). »Kristus vabi svoje učence, naj vzamejo svoj križ in hodijo za njim (prim. *Mt* 10,38). V hoji za njim dobijo nov pogled na bolezen in bolnike (*Katekizem*, 1506).

Sveto pismo govori o tesni povezanosti med boleznijo in smrtjo ter grehom.^[3] Vendar bi bilo zmotno, če bi na bolezen samo gledali kot na kazen za naše grehe (prim. *Jn* 9,3). Smisel trpljenja nedolžnega človeka je mogoče dojeti le v luči vere, tako

da trdno verujemo v božjo dobroto in modrost, v njegovo ljubečo previdnost, tako da premišljujemo o Kristusovem trpljenju, smrti in vstajenju, kar je omogočilo zveličanje sveta.^[4]

Hkrati s tem, da nam je Gospod pokazal pozitivni pomen trpljenja za uresničenje odrešenja, je ozdravil tudi množico bolnikov in tako pokazal svojo oblast nad trpljenjem in boleznijo, predvsem pa svojo oblast odpuščati grehe (prim. *Mt* 9,2-7). Po vstajenju je poslal apostole: »V mojem imenu bodo (...) na bolnike polagali roke in ti bodo ozdraveli« (*Mr* 16,17-18) (prim. *Katekizem*, 1507).^[5]

Za kristjana moreta in morata bolezen in smrt biti sredstvo za posvečevanje in soodreševanje s Kristusom. Bolniško maziljenje človeku pomaga, da te boleče okoliščine v življenju preživlja v

krščanskem duhu: »Pri bolniškem maziljenju, kot sedaj imenujemo zakrament poslednjega maziljenja, prisostvujemo ljubeznivi pripravi na pot, ki se bo končala v Očetovi hiši.«^[6]

2. Struktura zakramentalnega znamenja in obred zakramenta

Skladno z Obrednikom bolniškega maziljenja je prvina tega zakramenta olivno olje, oz. drugo rastlinsko olje v primeru potrebe.^[7] To olje mora blagosloviti škof ali duhovnik, ki ima za to posebno dovoljenje.^[8]

Maziljenje se podeli tako, da se bolnika mazili na čelu in na rokah.^[9] Zakramentalni obrazec, s katerim se v latinskem obredu podeljuje bolniško maziljenje, se glasi: »Per istam sanctam Unctionem et suam piissimam misericordiam adiuvet te Dominus gratia Spiritus Sancti. Amen. / Ut a peccatis liberatum te salvet atque propitius allevet. Amen.« (Po tem svetem maziljenju in

svojem dobrotnem usmiljenju naj ti Gospod pomaga z milostjo Svetega Duha. Amen. / Odpusti naj ti grehe, te reši in milostno poživi. Amen.)^[10]

Kot pravi *Katekizem katoliške Cerkve*, »je zelo primerno, da [bolniško maziljenje] vključimo v obhajanje evharistije, spomina Gospodove velike noči. Če okoliščine svetujejo, more pred bolniškim maziljenjem biti zakrament pokore, po maziljenju pa zakrament evharistije. Kot zakrament Kristusove velike noči (pashe) bi morala evharistija biti vedno zadnji zakrament zemeljskega romanja, “popotnica” za “prehod” k večnemu življenju« (*Katekizem*, 1517).

3. Delivec bolniškega maziljenja

Delivec tega zakramenta je samo duhovnik (škof ali presbiter).^[11] Dolžnost pastirjev je, da vernike poučijo o koristnosti tega zakramenta. Verniki (še posebej

družinski člani in prijatelji) morajo bolnike opogumljati, naj pokličejo duhovnika za prejem bolniškega maziljenja (prim. *Katekizem*, 1516).

Dobro je, da se verniki zavedajo, da v sedanjem času obstaja težnja, da bi bolezen in smrt odrinili proč. V modernih klinikah in bolnišnicah težki bolniki pogosto umirajo v osamljenosti, četudi jih obdajajo druge osebe na “oddelku za intenzivno nego”. Vsi — še zlasti kristjani, ki delajo v bolnišničnem okolju — si morajo prizadevati, da bolnikom ne bi manjkalo sredstev, ki dajejo tolažbo in olajšanje telesu in duši, ki trpi; med ta sredstva pa poleg zakramenta pokore in svete popotnice spada tudi zakrament bolniškega maziljenja.

4. Prejemnik bolniškega maziljenja

Bolniško maziljenje lahko prejme vsakdo, ki je krščen, ki je dosegel starost razsodnosti in se nahaja v

smrtni nevarnosti zaradi težke bolezni ali pa zaradi starostne oslabelosti.^[12] Pokojnim bolniškega maziljenja ni mogoče podeliti.

Da bi prejel sadove tega zakramenta, je potrebno, da se prejemnik pred tem spravi z Bogom in s Cerkvijo, vsaj v želji, ki je neločljivo povezana s kesanjem za lastne grehe in z namenom, da bi se jih spovedal pri zakramentu pokore, ko je to mogoče. Zaradi tega je s strani Cerkve predvideno, da se pred maziljenjem bolniku podeli zakrament pokore in sprave.^[13]

Prejemnik mora imeti vsaj običajen in impliciten namen, da prejme ta zakrament.^[14] Rečeno še drugače: potrebna je nepreklicana volja s strani bolnika, da umre, kakor umirajo kristjani, z nadnaravno pomočjo, ki je njim namenjena.

Čeprav se bolniško maziljenje lahko podeli človeku, ki ni več pri zavesti,

si je treba prizadevati, da ga prejme v stanju zavedanja, tako da se lahko bolnik bolje pripravi na prejem milosti tega zakramenta. Ne sme se podeljevati tistim, ki trdovratno ostajajo nespokorjeni v očitnem smrtnem grehu (prim. ZCP, kan. 1007).

Če bolnik, ki je prejel maziljenje, ozdravi, lahko v primeru druge hude bolezni ponovno prejme ta zakrament; tudi v teku iste bolezni se lahko zakrament ponovi, če se stanje poslabša (prim. ZCP, kan. 1004, 2).

Nazadnje je treba upoštevati še naslednjo usmeritev s strani Cerkve: »V dvomu, ali je bolnik že pri pameti, ali je res nevarno bolan oziroma ali je že umrl, naj se ta zakrament podeli« (ZCP, kan. 1005).

5. Potreba po tem zakramentu

Prejem bolniškega maziljenja ni nujno potreben kot sredstvo za

zveličanje, vendar ne smemo samovoljno odrekati tega zakramenta; če je mogoče, ga prejmemo, saj bi v nasprotnem primeru zavrnilo izredno učinkovito pomoč za zveličanje. Odreči to pomoč bolniku bi lahko pomenilo velik greh.

6. Učinki bolniškega maziljenja

Kot resničen zakrament nove zaveze nudi bolniško maziljenje krščanskemu verniku posvečujočo milost; poleg tega pa ima posebna zakramentalna milost bolniškega maziljenja naslednje učinke:

— tesnejše zedinjenje s Kristusom v njegovem odrešilnem trpljenju za dobro posameznika in vse Cerkve (prim. *Katekizem*, 1521-1522; 1532);

— tolažba, mir in pogum za premagovanje težav in trpljenja zaradi težke bolezni ali zaradi

starostne oslabelosti (prim.

Katekizem, 1520; 1532);

— ozdravitev od posledic greha in odpuščanje malih grehov, pa tudi smrtnih grehov v primeru, da se bolnik pokesa, vendar ne more prejeti zakramenta pokore (prim. *Katekizem*, 1520);

— okrepanje glede telesnega zdravja, če je takšna božja volja (prim. Florentinski koncil: DS 1325; *Katekizem*, 1520);

— priprava na prehod v večno življenje. V tem smislu pravi *Katekizem katoliške Cerkve*: »Ta milost [bolniškega maziljenja] je dar Svetega Duha, ki obnovi zaupanje v Boga in vero vanj ter okrepi bolnika zoper skušnjave hudobnega duha, zoper skušnjava malodušnosti in strahu pred smrtjo (prim. *Heb 2,15*)« *Katekizem*, 1520).

Ángel García Ibáñez

Osnovna literatura

Katekizem katoliške Cerkve,
1499-1532.

Priporočeno branje

Sv. Janez Pavel II., apost. pismo
Salvifici doloris, 11. 2. 1984.

P. Adnès, *L'Onction des malades.*
Histoire et théologie, FAC-éditions,
Paris 1994

F. M. Arocena, *Unción de enfermos,*
en C. Izquierdo (dir.), *Diccionario de*
Teología, Eunsa, Pamplona 2006, str.
983-989.

[1]Prim. DS 216; 1324-1325;
1695-1696; 1716-1717; *Katekizem*,
1511-1513.

[2]Prim. Obrednik bolniškega
maziljenja, *Praenotanda*, 1-2.

[3]Prim. 5 Mz 28,15; 5 Mz 28,21-22; 5 Mz 28,27; Ps 37 (38),2-12; Ps 38 (39), 9-12; Ps 106 (107),17; Mdr 2,24; Rim 5,12; Rim 5,14-15.

[4]»Ganjen od tolikega trpljenja Kristus ne samo dopušča, da se ga bolniki dotikajo, ampak sprejema njihove tegobe za svoje: “On je prevzel naše slabosti in si nadel naše bolezni” (Mt 8,17; prim. Iz 53,4). (...) Na križu je Jezus vzel nase vse breme zla (prim. Iz 53,4-6) in odvzel “greh sveta” (Jn 1,29), ki je bolezen samo njegova posledica« (Katekizem, 1505).

[5]Trpljenje samo po sebi ne odrešuje, ne zveliča. Samo bolezen, ki jo človek živi v veri, v upanju in v ljubezni do Boga, samo bolezen, ki je zedinjena s Kristusom, očiščuje in odrešuje. Kristus nas torej ne rešuje trpljenja, temveč v trpljenju, ki postane molitev, “duhovna daritev” (prim. Rim 12,1); 1 Pt 2,4-5), ki jo lahko izročimo Bogu, tako da se

združimo s Kristusovo zveličavno daritvijo, ki se uresničuje pri vsakem evharističnem slavju, da bi mi mogli imeti delež v njej.

Poleg tega je treba upoštevati, da »načrt božje previdnosti vključuje to, da se človek goreče bori proti katerikoli bolezni in si skrbno prizadeva za zdravje, da bi mogel vršiti svojo vlogo v družbi in v Cerkvi, če je le vedno pripravljen dopolnjevati tisto, kar manjka Kristusovemu trpljenju za odrešenje sveta, ter pričakuje osvoboditev v slavi božjih otrok (prim. *Kol* 1,24; *Rim* 8,19-21)« (Obrednik bolniškega maziljenja, *Praenotanda*, 3).

[6]Sv. Jožefmarija, *Jezus prihaja mimo*, 80.

[7]Prim. Obrednik bolniškega maziljenja, *Praenotanda*, 20; II. vatikanski koncil, Konst. *Sacrosactum Concilium* 73; Bl. Pavel VI., Apost. konst. *Sacram Unctionem*

Infirmorum, 30. 11. 1972, AAS 65
(1973) 8.

[8]Prim. Obrednik bolniškega maziljenja, *Praenotanda*, 21. To besedilo tudi določa, skladno z ZCP, kan. 999, da lahko v potrebi katerikoli duhovnik blagoslovi olje za bolniško maziljenje, vendar mora to storiti znotraj obreda.

[9]Prim. Prav tam, *Praenotanda*, 23. V primeru potrebe je dovolj, da se opravi maziljenje samo na čelu ali na drugem primernem delu telesa.

[10]Obrednik bolniškega maziljenja, *Praenotanda*, 25; prim. ZCP, kan. 847,1; *Katekizem*, 1513. Ta obrazec se razdeli tako, da se prvi del izreče med maziljenjem na čelu in drugi med maziljenjem na rokah. Kadar je v primeru potrebe mogoče opraviti samo eno maziljenje, izgovori duhovnik naenkrat celotni obrazec (prim. Obrednik bolniškega maziljenja, *Praenotanda*, 23).

[11]Prim. ZCP, kan. 1003,1. Niti diakoni niti laiki ne morejo veljavno podeljevati bolniškega maziljenja (prim. Kongregacija za nauk vere, *Opomba glede delivca zakramenta bolniškega maziljenja*, »Notitiae« 41 (2005) 479).

[12]Prim. II. vatikanski koncil, konst. *Sacrosanctum Concilium*, 73; ZCP, kan. 1004-1007; *Katekizem*, 1514. Zato bolniško maziljenje ni zakrament za tiste vernike, ki so preprosto dospeli do t. i. "tretjega življenjska obdobja" (ni zakrament za upokoјence), pa tudi ni namenjen samo umirajočim. V primeru kirurške operacije se bolniško maziljenje lahko podeli takrat, ko bolezen, zaradi katere je operacija potrebna, že sama po sebi predstavlja nevarnost za življenja bolnika.

[13]Prim. II. vatikanski koncil, konst. *Sacrosanctum Concilium*, 74.

[14]V zvezi s tem pravi ZCP:
»Bolnikom, ki so za ta zakrament vsaj
vključno [implicitno] prosili, dokler
so bili pri zavesti, naj se podeli.«

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sl-si/article/tema-24-1-bolnisko-
maziljenje/](https://opusdei.org/sl-si/article/tema-24-1-bolnisko-maziljenje/) (3. Apr. 2025)